

DATUM
2016-11-28
ERT DATUM
2016-10-13

DIARIENR
2016/192-4
ER BETECKNING
Fi2016/03571/E2

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

En översyn av överskottsmålet (SOU 2016:67)

Statskontoret bedömer att kommittén på ett övertygande sätt har visat att överskottsmålet kan sänkas. Kommittén föreslår en betydande sänkning av överskottsmålet. Statskontoret anser att det därför är viktigt att de förslag som kommittén lämnar för att åstadkomma en tydligare uppföljning av målet genomförs.

Statskontoret anser i likhet med kommittén att Finanspolitiska rådets verksamhet bör utvärderas med jämna mellanrum. För att värna myndighetens oberoende ställning bör det, enligt Statskontorets bedömning ingå i uppföljningsarbetet att även analysera om rådet har haft möjlighet att utföra sitt uppdrag oberoende av regeringen.

Viktigt med tydligare uppföljning om överskottsmålet sänks

Med det föreslagna överskottsmålet en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel ökar risken för att en målavvikelse ska leda till att Sveriges finansiella ställning försämras. Statskontoret anser därför att de förslag som kommittén presenterar för att åstadkomma en tydligare uppföljning och utvärdering av överskottsmålet bör genomföras. Det innebär att Statskontoret ställer sig bakom förslagen om att införa ett skuldankare, att regeringen tydligare ska definiera vad som krävs för att överskottsmålet ska uppnås samt att överskottsmålet ska ses över varannan mandatperiod.

Statskontoret har i ett tidigare remissvar i huvudsak tillstyrkt kommitténs förslag om att genomföra de förslag som Budgetprocesskommittén (SOU 2013:73) lämnade i sitt betänkande.¹

---

¹ Statskontorets remissvar En utvecklad budgetprocess– ökad tydlighet och struktur (SOU 2013:73), dnr. 2013/224-4.

Goda förutsättningar att bedöma den finanspolitiska utvecklingen

Enligt budgetlagen är regeringen skyldig att se till att det utförs regelbundna utvärderingar av finanspolitiken. Regeringen fullgör denna uppgift bland annat genom de uppdrag som Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet har att analysera och utvärdera politiken. Riksrevisionen, som rapporterar till riksdagen, granskar också hur regeringen tillämpar det finanspolitiska ramverket. I och med att det finns tre oberoende myndigheter som oberoende av varandra granskar finanspolitiken får riksdagen och regeringen en allsidig belysning av politikens inriktning och utfall. Statskontoret bedömer att kommitténs förslag om att regeringen bör ta fram tydligare kriterier för vad som krävs för att målet ska uppnås kommer att göra det lättare att jämföra myndigheternas olika bedömningar.

Huvuddelen av rådets ledamöter bör vara forskare

Finanspolitiska rådet lyder under regeringen och det är regeringen som utser ledamöterna i rådet. För att rådet även fortsättningsvis ska kunna ha en hög trovärdighet måste rådets ställningstaganden vara sakliga och välgrundade. Enligt Statskontoret har regeringens beslut om rådets sammansättning stor betydelse för trovärdigheten.

Statskontoret anser att regeringen bör ändra Finanspolitiska rådets instruktion så att det framgår att ledamöterna i det särskilda rådet även i framtiden huvudsakligen ska bestå av välmeriterade forskare. En sådan instruktionsändring blir styrande både för arbetet med att ta fram förslag på ledamöter till regeringen och för regeringens beslut.

Statskontoret delar kommitténs bedömning att den nuvarande ordningen där rådets ledamöter ska nominera sina efterträdare är problematisk. Nomineringsförfarandet kan begränsa den krets som nya ledamöter rekryteras från. Genom att i stället, så som kommittén föreslår, låta en valberedning bestående av ledamöter från Finansutskottet bereda frågan kommer man bort från detta problem. Å andra sidan finns det då en risk för att partipolitiska intressen kan vägas in i beredningsarbetet. Genom att som Statskontoret föreslår reglera hur rådet ska vara sammansatt i myndighetens instruktion minskar risken för att detta ska inträffa.

En granskning av rådets förutsättningar att genomföra sitt arbete värnar dess oberoende

Statskontoret anser i likhet med kommittén att externa utvärderingar bör göras av Finanspolitiska rådets verksamhet med jämna mellanrum. Ett stående inslag i utvärderingarna föreslås vara att göra en bedömning av rådets översyn av om de finanspolitiska målen uppfylls. För att värna

myndighetens oberoende ställning bör det, enligt Statskontorets bedömning även vara ett stående inslag i uppföljningarna att analysera om rådet har haft möjlighet att utföra sitt uppdrag oberoende från regeringen. De faktorer som IMF har tagit fram för att göra sådana bedömningar är en lämplig utgångspunkt för sådana överväganden.²

Formellt lever Sverige inte upp till alla internationella riktlinjer för finanspolitiska råd. Kommitténs utredningsarbete visar att Finanspolitiska rådet trots det inte har haft några problem med att utföra sitt uppdrag. Statskontoret bedömer att det skapas förutsättningar för att vid behov göra en tydligare reglering av myndighetens oberoende om rådets förutsättningar att utföra sitt uppdrag återkommande följs upp.

Ställföreträdande generaldirektör Johan Sørensson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Marie Uhrwing och utredare Johan Wockelberg Hedlund, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Johan Sørensson

Johan Wockelberg Hedlund

---

² IMF utgår från följande faktorer när de bedömer vilka förutsättningar finanspolitiska råd i olika länder har att utföra sitt arbete oberoende från partipolitiken: lagreglerat oberoende, budgetgarantier, egen personalstyrka som motsvarar uppgifterna och tillgång till information.